

KRITIKA

Preudarno snovanje celote

ODER

Georg Büchner: Leonce in Lena.

Režija Mateja Koležnik.

Mestno gledališče ljubljansko.

Pia Brezavšček

Režiserka **Mateja Koležnik** se skoraj dvesto let starega, inteligentnega in rezkega Büchnerjevega dramskega besedila Leonce in Lena loti skozi stilizacijo odrskih prvin in tako ima njegova poanta prostor, da udari kot »nadzgodovinska«. Besedilo se poigrava s subtilnimi namigi na filozofske reference, ko denimo Leonce (**Jure Henigman**) briše Rozetine (**Tjaša Železnik**) »epikurejske solze«, ki padajo usodno kot atomi. Ljubezen je pač bolj kratkočasna, ko se poslavlja, zato Leonce, da prežene ta hudičevi dolgčas, konkubino odslovi. A medtem ko se princ igra usodo, ga ta dohiti in prehiti in igra se izteče v cinični pristanek na igranje vnaprej determinirane strukturne vloge. Cinizem: ta nam dobro poznana, zelo sodobna preživetvena formula ni nič drugega kot iskanje svobode (komedije) v sprjaznjenju z bolj ali manj posrano usodo (tragedijo).

Igra je torej globoko filozofska, hkrati pa je Büchnerjeva »komedija« do filozofije kot vzvišene brezdelne aristokratske dejavnosti globoko kritična. Pri uprizoritvi je to podčrtano predvsem skozi glavni moški vlogi – v zagonetnih in nesmiselnih besednih igrar in gestah kralja Petra (**Boris Ostan**) in v intelektualističnem narcisizmu Henigmanovega bravuroznega Leonceja. Aktualni poudarek, ki uprizoritvi umanjka, je nemara sodobno obrnjeno stanje ciničnega dolgočasnja, ki je zaradi množične brezposelnosti (tudi med mladimi izobraženci) danes tudi na strani »plebsa«. Občinstvo pa ni zvedeno na »ljudstvo«; ko je slednje nagovorjeno, je v nekem fiktivnem prostoru za stransko zaveso, tako da se gledalec na srečo lahko prepozna tudi na odru.

Vzvišenost dvornega življenja, ki nima stika s »tlemi«, scenograf **Raimund Orfeo Voight** vzame dobesedno in sprednji pas odra, ki je sploh ves gibalni svet grotesknih likov, privzdigne. Surovo ogrodje teatra v ozadju osvetljuje rahlo migetajoča, industrijsko hladna projekcija ob sintetični glasbi. Življenje onstran plemiških višav je zvedeno na šum. V svoji igri napuha so igralci, na čelu z **Matejem Pucom**, ki igra Valeria, dosledni in uspešni. Že prav kmalu po začetku se izkaže, da je dvignjeni oder pomičen. Ta mehanizem uprizoritev dinamizira tako, da oder nagiba pod kotom zdaj v levo (največkrat ko gre za kraljestvo Popo) zdaj v desno (ko gre za kraljestvo Pipi). Nekoliko razočara neuravnoveženost strani, saj je »žensko« kraljestvo Pipi z Leno (**Jana Zupančič**) in vzgojiteljico

(**Mirjam Korbar Žlajpah**) igralsko in režijsko mnogo manj artikulirano in prehitro zvedeno na stereotipno žensko jokavost. Odločilna momenta, ki gradita vtis izčiščenosti in stiliziranosti, sta kostumografija **Alana Hranitelja** in koreografija **Matije Ferlina**. Masivni črno-belo karirasti kostumi so nekakšni hibridi historičnih plemiških noš v pretirani, poudarjeno geometrični izpeljavi. Najbolj izrazit je Predsednikov kostum, ki ga je ena sama krogla. Gib je minimalističen, repetitiven, kostumom in likom se vseskozi prilagaja in z njihovim prerazporejanjem gradi kompozicije, kar spomni na sloviti Triadni balet Oscarja Schlemmerja. Geometričnost in formalizem scene, kostumografije in giba odpirata prostor za intenzivnost samega besedila. Srečanje vseh teh ustvarjalcev je srečno naključje. Ali pač preudarnost. x

Gibalni svet grotesknih likov v predstavi Leonce in Lena je omejen na privzdignjen pomični pas odra. © Aljoša Rebolj